

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І
НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та
підприємництва та готельно-
ресторанної справи
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Державне адміністрування та регулювання
Викладач	Зайченко Володимир Васильович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи
Контактний телефон	(+38) 050-487-12-53
E-mail	v_zaychenko@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Обов'язкова дисципліна спеціальної (фахової) підготовки. Форма контролю: екзамен. Загальна кількість кредитів – 5, годин – 150, у т.ч. лекції – 36 годин, практичні заняття – 18 годин, самостійна робота – 96 години. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Враховуючи послідовність накопичення знань та вмінь, потребує знань з дисциплін «Основи менеджменту», «Економіка праці та соціально-трудова відносини», «Міжнародні економічні відносини».

1. Мета і завдання дисципліни

Державне адміністрування та регулювання – навчальна дисципліна, що вивчає формування, організацію, функціонування, оцінку результативності та ефективності державного адміністрування та регулювання економічними та соціальними процесами в суспільстві. Цільова спрямованість державного адміністрування та регулювання зумовлює вивчення та аналіз політичних процесів формування і юридичного визнання мети розвитку суспільства та похідних від них цілей діяльності держави.

Мета навчальної дисципліни:

формування у здобувачів сучасного мислення та спеціальних знань у галузі управління на національному та регіональному рівнях; набуття умінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування.

Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення основних засад формування загальнодержавної та регіональної політики
- аналіз закономірностей управління на державному та регіональному рівнях;
- засвоєння методичні та організаційні основи управління розвитком суспільства;
- дослідження існуючої моделі державного управління, вітчизняної системи та структури органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх компетенції.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

ІК: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук

Загальні компетентності

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні компетентності

СК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту,

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК 10. Здатність оцінювати виконувани роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в

процесі управління.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК 16. Здатність до формування та впровадження системи антикризового управління, вимірювання ризику здійснення підприємницької діяльності в умовах невизначеності оточуючого середовища.

СК 18. Здатність прогнозувати діяльність організації, досліджувати динаміку бізнес-процесів, стратегічно мислити, формувати альтернативні стратегії функціонування організації із урахуванням інноваційного вектору розвитку, тенденцій цифровізації для забезпечення стійкості та сталості діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Під час освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

3. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми, її стислий зміст	Кількість годин	Завдання
1	2	3	4
1.	<p>Тема 1. Предмет і методологічні основи державного управління та адміністрування Суть, поняття і ознаки форм державного управління та адміністрування. Предмет державного адміністрування. Класифікація форм державного адміністрування. 3. Методологічна основа державного адміністрування. Мета і завдання курсу.</p>	7	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
2.	<p>Тема 2. Державна влада в процесі державного адміністрування. Поняття, види і ознаки державної влади. Система органів державної влади в Україні їх класифікація і структура. Принципи організації і діяльності органів державної влади в Україні. Функції органів державної влади. Форми діяльності органів державної влади.</p>	9	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
3.	<p>Тема 3. Публічна сфера - єдність економічної, соціальної та політичної сфер. Громадська сутність і основні особливості державного адміністрування. Механізм взаємозв'язку економічної, соціальної та політичної сфер. Основні функції в економічній, соціальній та політичній сферах. Державне адміністрування (ДА) і людина; ДА і колектив; ДА і суспільство.</p>	10	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
4.	<p>Тема 4. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей державного адміністрування. Громадяни країни як основний об'єкт в діяльності органів державної влади. Види спілкувань громадян до органів державної влади. Взаємодія органів державної влади з об'єднаннями громадян, трудовими колективами підприємств та організацій.</p>	10	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
5.	<p>Тема 5. Правові акти, закони та принципи державного адміністрування. Матеріально-фінансові основи діяльності органів державної влади. Поняття та ознаки правових актів державного адміністрування, їх класифікація та вимоги до них. Загальна характеристика системи нормативно-правових актів, які регулюють діяльність органів державної влади в Україні. Основні закони та принципи державного адміністрування. Матеріально-фінансова основа діяльності органів державної влади.</p>	11	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
6.	<p>Тема 6. Механізм та методи державного адміністрування. Сутність поняття та класифікація методів державного адміністрування. Адміністративні методи. Економічні методи. Правові методи. Соціально-психологічні методи.</p>	10	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
7.	<p>Тема 7. Державне адміністрування як процес розробки, прийняття і реалізації управлінських рішень. Роль і місце управлінських рішень в державному адмініструванні. Класифікація управлінських рішень. Етапи і принципи прийняття управлінських рішень. Чинники, що визначають якість управлінських рішень. Методи прийняття управлінських рішень. Організація виконання і контроль за ходом реалізації управлінських рішень. Публічність процесу розробки, прийняття і реалізації управлінських рішень.</p>	11	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
8.	<p>Тема 8. Основні засади державного адміністрування в соціальній сфері. Основи системи соціального захисту в умовах ринкової економіки. Державна соціальна політика в Україні в умовах переходу до ринку. Політика зайнятості та соціальний захист безробітних. Політика заробітної плати в Україні та її основні положення. Політика грошових доходів і підтримка малозабезпечених верств населення. Захист прав споживачів.</p>	10	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).

1	2	5	3	4
9.	Тема 9. Державне адміністрування та економіка. Основні напрямки економічної політики в Україні. Структурна політика держави у сфері економіки. Бюджетно податкова політика. Грошово-кредитне і цінове регулювання економіки. Формування системи державного регулювання економіки України.		10	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
10	Тема 10. Найважливіші функції державного адміністрування у сфері економіки. Поняття «економічних функцій державного управління. Основні економічні функції держави у сфері економіки. Антимонопольна політика держави забезпечення конкурентного середовища у сфері господарювання.		11	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
11	Тема 11. Корпоративна влада і державне адміністрування в добровільних об'єднаннях. Види господарських товариств та об'єднань підприємств. Корпоративна влада і державне адміністрування в добровільних об'єднаннях громадян. Механізм взаємодії державної влади з об'єднаннями громадян.		10	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
12	Тема 12. Цінності та цілі суспільства та держави. Цивільне суспільство, як суб'єкт формування цілей державного адміністрування. Нові тенденції в системі взаємин суспільства і держави в умовах ринку.		10	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
13	Тема 13. Організація роботи міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Основні положення і задачі центральних органів виконавчої влади (на прикладі міністерства промислової політики України). Вивчення основних функцій міністерства в ринкових умовах господарства. Основні права міністерства. Організація роботи апарату міністерства, форми взаємодії з місцевими органами влади.		11	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
14	Тема 14. Організація роботи органів місцевого самоврядування. Поняття, основні принципи та система місцевого самоврядування в Україні. Представницькі органи місцевого самоврядування. Організаційно-правова основа місцевого самоврядування. Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування.		10	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
15	Тема 15. Ефективність державного адміністрування. Державний контроль. Загальна соціальна ефективність державного адміністрування. Ефективність організації і функціонування суб'єктів державного адміністрування. Ефективність діяльності управлінських органів і посадових осіб. Поняття та види контролю в державному адмініструванні. Контроль інституціоналізований за гілками державної влади. Громадський контроль		10	Контрольні запитання, кейси, завдання для самостійної роботи (тести).
	Разом		150	

4. Система оцінювання та вимоги

Протягом семестру здобувач може отримати мах. 60 балів, 40 балів виносяться на іспит. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів.

При виставленні загальної оцінки за іспит враховуються результати

навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Критерії оцінки іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;

- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;

- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;

- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;

- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;

- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії,

а виконання завдань задовольняє ⁷ мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Основна

1. Битяк Ю. П. Основи публічного адміністрування : [навчальний посібник]. Харків. 2018. – 172 с.

2. Гриньова В. М. Державне регулювання економіки : підручник / В.М. Гриньова, М. М. Новікова. – Київ : Знання, 2018. – 398 с.

3. Державне та регіональне управління : навчальний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» / С. І. Архієреєв, Н. Н. Губанова, О. В. Кузьменко, А. С. Митрофанова ; за ред. проф. С. І. Архієреєва. – Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2018. – 128 с.

4. Державне та регіональне управління: [підручник] / Є.Г. Карташов, В.В.Євдокимов, І.О.Драган, О.І.Даций та ін.; за заг.ред. Є.Г. Карташова. – Київ, 2019. – 223 с.

5. Долженков О.О. Публічне управління та адміністрування: вступ до спеціальності : навч. посіб. / О. О. Долженков. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. – 190 с.

6. Євтушенко О. Н. Державне⁸ управління (Основи теорії державного управління) : [навчальний посібник у трьох частинах]. Миколаїв. 2013.
7. Мельник А.Ф. Державне управління: [навчальний посібник]. К. 2009. – 342 с.
8. Менеджмент для публічної влади : навч. посібник / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. М. П. Бутка. – Ніжин : ТОВ "Видавництво "Аспект- Поліграф", 2011. – 360 с.
9. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / Укладачі: О. В. Надьон, І. М. Хмиров, Т. О. Луценко. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 175 с.
10. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / [А. О. Азарова, Л. М. Ткачук, Л. О. Нікіфорова та ін.]. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 181 с.
11. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / А.О. Дегтяр, О.А. Дегтяр, Х.І. Калашнікова, М.К. Гнатенко. – Харків : НАУ «ХАІ», 2021. – 128 с.
12. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 740 с.

Додаткова:

1. Амосов О. Ю. Моделі публічного адміністрування (архетипова парадигма) / О. Ю. Амосов, Н. Л. Гавкалова // Публічне управління: теорія та практика : збірник наукових праць Асоціації докторів наук з державного управління. – Харків : Вид-во "ДокНаукаДержУпр". – Спеціальний випуск. – Червень, 2017. – С. 6–13.
2. Багній М. Державна реєстрація громадських об'єднань та благодійних організацій : практич. посібник / М. Багній, Т. Яцків. – Львів, 2016. – 176 с.
3. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики : монографія / В. Д. Бакуменко. – Київ : Вид-во УАДУ, 2015. – 328 с.
4. Європеїзація публічного адміністрування в Україні в контексті європейської інтеграції : матеріали наук.-практич. конф. 17 груд. 2009 р., м. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л. Л. Прокопенка. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2019. – 224 с.
5. Зайченко В. В. Стратегічні пріоритети забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки України / В. В. Зайченко // Регіональна економіка. - 2020. - Вип. 1. - С. 134-143. - Режим доступу: http://www.re.gov.ua/re202001/re202001_134_ZaychenkoVV.pdf
6. Зайченко В. В. Завдання та заходи щодо вдосконалення інституціонального забезпечення технологічної конкурентоспроможності економіки України / В. В. Зайченко // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. - 2020. - Вип. 1. - С. 3-9. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2020_1_3.
7. Зайченко В. В. Інструменти державної політики активізації трансферу технологій та розвитку ринку інтелектуальної власності в Україні / В. В. Зайченко // Підприємництво і торгівля. - 2020. - Вип. 26. - С. 31-36. - Режим доступу: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/article/view/103>
8. Коротич О. Б. Державне управління регіональним розвитком України: монографія / О. Б. Коротич. – Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр", 2016. – 220 с.

9. Косінов С. Демократичні засади та цінності в організації публічної влади / С. Косінов // Вісник академії правових наук України. – 2013. – № 3. – С. 128–134.

10. Яковенко Р. В., Зайченко В. В. Управління державними закупівлями як фактор модернізації сучасної України в умовах відкритої російської агресії. Агросвіт. 2022. № 5-6. С. 3-9. DOI: 10.32702/2306-6792.2022.5-6.3. 0,72 др. арк. - Режим доступу:<http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3586&i=0>

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної ради України. Законодавство України // Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/index>

2. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України // Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.

3. Офіційне Інтернет-представництво президента України // Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та ГРС
Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.